

SENDİKALAR VE YABANCI DEVLET PARASI

Aydınlık Gazetesi, 1 Aralık 2020

Yıldırım Koç

Emperyalizme karşı mücadelede iç cephenin sağlam tutulması son derece önemlidir. Emperyalistler de iç cepheyi bölmeye ve ülke içindeki bazı çevreleri tarafsızlaştırmaya ve hatta kendi yanlarına çekmeye büyük çaba gösterirler. İşçi sınıfının gücünün her geçen gün arttığı koşullarda, bu çabanın hedeflerinin başında sendikalar gelmektedir. Bazı sendikacıların ve sendikaların bu amaçla kullanılmasının en önemli aracı ise “para”dır.

Çalışma mevzuatımızda yabancılardan para alma konusu zaman içinde önemli değişikliklere uğradı. Günümüzde işçi sendikalarına ilişkin mevzuatta Türkiye aleyhine kullanılabilecek bazı hükümler vardır. Bu hükümlerin ivedilikle değiştirilmesi zorunludur

1980 ÖNCESİNİN MEVZUATI

Emperyalist güçlerin Türkiye’de sendikacıları ve sendikaları etkileme çabalarında kullandıkları en önemli araç, “para”dır.

Çalışma mevzuatımızda ülkemiz sendikalarının ve üst örgütlerinin yabancı devlet, sendika, vakıf, dernek gibi kuruluşlardan maddi yardım almaları konusunda çeşitli kısıtlamalar bulunmaktadır.

20 Şubat 1947 tarihinde kabul edilen 5018 sayılı İşçi ve İşveren Sendikaları ve Sendika Birlikleri Hakkında Kanuna göre, “Sendikalar milli teşekküllerdir. Milliyetçiliğe ve milli menfaatlere aykırı hareket edemezler.” (M.5)

5 Temmuz 1963 gün ve 274 sayılı Sendikalar Kanununa göre, “Bu kanuna göre kurulan mesleki teşekküller, üyesi buldukları milletlerarası teşekküllerden ve Türkiye Cumhuriyeti’nin üyesi bulunduğu milletlerarası teşekküllerden gayrı dış kaynaklardan Bakanlar Kurulu’ndan izin alınmadıkça yardım kabul edemezler.” (M.22/3)

Bu maddenin ihlali durumunda öngörülen yaptırım da şöyleydi: “22nci maddenin üçüncü bendinde yazılı yasağa uymayanlarla bunların şerikleri hakkında, eğer fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmiyorsa, altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına ve mali yardım veya bağışın bir mislinden aşağı olmamak üzere ağır para cezasına hükmolünür.” (M.31/11)

2012 ÖNCESİNİN MEVZUATI

5 Mayıs 1983 gün ve 2821 sayılı Sendikalar Kanunu şöyle diyordu: “Sendika ve konfederasyonlar, kendilerinin veya Türkiye Cumhuriyeti’nin üyesi bulunduğu uluslararası kuruluşlardan başka dış kaynaklardan Bakanlar Kurulu’ndan izin almadıkça yardım ve bağış kabul edemezler.” (M.40)

Bu yasağın ihlali durumunda uygulanacak yaptırım şöyleydi: “40ıncı maddenin üçüncü fıkrasına aykırı hareket eden sendika veya konfederasyon sorumlu yetkilileri hakkında altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına ve mali yardım veya bağışın bir mislinden aşağı olmamak üzere ağır para cezasına hükmolünür.” (M.59) Ayrıca ilgili örgütün faaliyeti 3 aydan 6 aya kadar durdurulur (2821/56/1).

GÜNÜMÜZDE UYGULANAN MEVZUAT VE SAKINCALARI

Halen yürürlükte bulunan 18 Ekim 2012 gün ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununda bu geleneğin tümüyle dışına çıkıldı ve yabancılardan yardım almanın önü açıldı. Bunun hangi gerekçelerle yapıldığı konusunda da bir açıklama yapılmadı. İşin ilginç bir yanı da, bu değişiklik yapılırken Türkiye’de vatansever olan veya gözüken bazı sendikacıların bu konuda sessiz kalmasıdır. 6356 sayılı Kanunun ilgili maddesi şöyledir:

“(2) Kuruluşlar; **kamu kurum ve kuruluşları**, siyasi partiler, esnaf ve küçük sanatkâr kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından **yardım ve bağış alamaz**.

“(3) **İşçi kuruluşları, işverenler ve bu Kanun ve diğer kanunlara göre kurulan işveren kuruluşlarından; işveren kuruluşları da işçilerden ve bu Kanun ve diğer kanunlara göre kurulu işçi kuruluşlarından yardım ve bağış alamaz. Kuruluşlar, yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan Bakanlığa önceden bildirimde bulunmak suretiyle yardım ve bağış alabilir.** Ancak, işçi kuruluşları yurt dışında kurulu işveren ve işveren kuruluşlarından; işveren kuruluşları ise işçi ve işçi kuruluşlarından yardım ve bağış alamaz. Nakdî yardım ve bağışların bankalar aracılığıyla alınması zorunludur.

“(4) Yukarıdaki hükümlere aykırı olarak yardım ve bağış alınması hâlinde üyelerden birinin veya Bakanlığın başvurması üzerine, mahkeme kararıyla, alınan yardım Hazineye aktarılır.” (M.28)

Emperyalistlerin para aktarımı açısından böylesine geniş bir serbestlik tanıyan bu maddenin ihlali durumunda uygulanacak yaptırım da şöyleydi: “d) 28 inci maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarına aykırı hareket eden kuruluşların yetkili sorumluları binbeşyüz Türk Lirası, fiilin tekrarı hâlinde ise ayrıca bağış miktarı kadar...” (M.78/d)

Aynı Kanun, sendikaların Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nden para almasını yasaklamaktadır.

Halen yürürlükte bulunan 25.6.2001 gün ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu da yabancılardan maddi yardım alma konusunda katı kısıtlamalar getirmektedir.

Kanunun 24. maddesine göre, “Sendika ve konfederasyonlar, kendilerinin veya Türkiye Cumhuriyeti Devletinin üyesi bulunduğu uluslararası kuruluşlar hariç, dış kaynaklardan Cumhurbaşkanının izni olmadıkça yardım ve bağış kabul edemezler.” Kanunun 38. maddesine göre, bu maddeyi ihlal edenlere uygulanacak yaptırım, altı aydan bir yıla kadar hapis cezasıdır.

İşçi sendikalarının kuruluş ve çalışmalarına ilişkin 6356 sayılı Kanunun, sendikaların, Türkiye’deki kamu kurum ve kuruluşlarından yardım almasını yasaklayan; buna karşılık, yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan serbestçe yardım ve bağış almalarına izin veren hükmü ivedilikle değiştirilmelidir.